

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési ár helyben és vidéken:

Egy hónapra 35,000 korona.
 AVAV Egyes szám ára 1500 korona. AVAV

Kiadója:

Debreczen sz. kiz. város és
 a Házantuli református egyházkerület
 könyvnyomda-vállalata.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-utca 2. szám alatt, városháza-
 épület.
 Telefonszám: 4.

Pártválságról

és kormányválságról szólnak a hírek. A földművelésügyi miniszternek a kabinetből kiválása megmozdította a kisgazda képviselőket és a kivonulni akarókkal a miniszterelnök kénytelen tárgyalni a pártban bennmaradás feltételei felől. Más oldalról a pénzügyminiszter maga is megérősíti visszavonulási szándékát, csak az ellen tiltakozik, hogy a tárcájától megválásnak a rekonstrukció munkája közben tapasztalt nehézségek adnák az okát. Rendre beszélnek az igazságügyminiszter távozását is, aki a földművelésügyi miniszter mellett foglalt állást, de kire a Szabó István hívei mégis haragudnak, mert az Esküdt-féle ügyben a Szabó Istvánra nézve kellemetlen határozat meg nem akadályozásáért őt okolják. Sőt szó van magának az egész kormányról is, lemondásáról is, legfeljebb azzal szelidítve, hogy a kormányzó ismét Bethlent fogja megbízni kabinetalakítással, amelyben azonban a mostanától különböző személyek fognak helyet kapni. Végül mindenféle miniszterváltozástól függetlenül hírlik, hogy a kormány pártjának az az öt-hat tagja, akik a fajvédő csoporttal éreznek együtt, a kisgazda képviselők mozgalmát alkalmasnak találják arra felhasználni, hogy a kormány pártjából ők is kilépjenek és a nekik megfelelőbb fajvédő csoportban helyezkedjenek el.

A kormányváltozás és a pártok új csoportosulása normális viszonyok között az ország életében nem jelent nagy rázkódást, sőt a parlamentari változás az érvényesülésének kétségkívül rendszerint van valamely üdvös hatása. Új seprő jól seper, amint szokták mondani és a kormányzat körében a legjobb és legbecsületesebb rendszer mellett is többnyire gyűl fel valami, aminek az elcséprése az országnak javára válik. Amellett új eszmék, új gondolatok jönnek elő, amelyek a szükséges előhaladást segítik. Valamint az sem utolsó szempont, hogy a pártok és vezetőik komolyságát, képességét és szavahihetőségét csak úgy lehet igazán megismerni, ha időnként kormányra jutnak, mert egészen természetes, hogy az ellenzéknek módjában van a népszerű eszméket felkarolni és propagálni, de az eszmék életrevalóságát és megvalósíthatóságát csak a kormányra jutás próbálja meg.

A mostani viszonyok azonban aligha alkalmasok a változások könnyed / keresztülvitelére. Nekünk most közállapotaink konszolidálására van első sorban szükségünk és ebben a tekintetben még nem haladtunk annyira előre, hogy a változásoknak egészen nyugodtan tekinthessünk elébe. Azért bármennyire sok kritikára van is okunk a jelenlegi kormányzattal szemben, mégis azt kell az ország érdekében kívánunk, hogy egyelőre minél kevesebb változás legyen és minél

inkább legyen meg a szükséges nyugalom arra, hogy a megkezdett uton az eddiginél mindenestre gyorsabb tempóval haladva menjünk elő a konszolidáció felé.

Valljuk meg, ebben a tekintetben azonban nem lehet tulsok reményünk. A távozni készülő pénzügyminiszter egyik előkelő budapesti hírlapban nyílt levelet tesz közzé, amelyben a többek közt ezeket mondja: „Az elvadult, hazát felejtő, egyéni gyűlölettől szított politikai harcokhoz egy új de-

komponáló folyamat csatlakozott. Magyarország sohasem fog boldogulni, de kezd szovjetizálni. A hasonló magánérdekek által vezetett egyének minden téren szervezeteket alkotnak“. Valóban ebben van a legnagyobb veszedelem. A magyar nemzet új erőre kapása csak akkor fog megkezdődni, amikor mindenféle egyesületek, szövetségek és szervezetek rájönnek arra az egyszerű igazságra, hogy a hazaság első parancsa mégis ez: A haza minden előtt.

Bethlen István gróf miniszterelnök nyilatkozata Gömbös fenyegetéséről

Budapest, okt. 23. Vázsonyi Vilmos beszéde közben az elnök szünetet rendelt el, mert a kormánypárt részéről senki sem volt jelen az ülésen.

A szünet alatt a fajvédők a folyosó sarkában összegyűltek és megvitatták Vázsonyi elhangzott kijelentéseit. A fajvédők csoportjában Gömbös Gyula vitte a szót és a következő kijelentést tette:

— Vázsonyi pedig nem fog bejutni a városházára. Ha volt annyi erkölcsi bátorságunk, hogy az ország érdekében szembe szálltunk öfelségével a királlyal, lesz annyi bátorságunk akkor is, ha a zsidók be akarnak vonulni a városházára. Ezt minden eszközzel meg fogjuk akadályozni.

Gömbös Gyulának ez a nyilatkozata óriási izgalmat kellett a folyosón.

Budapest, okt. 23. Gömbös Gyula nemzetgyűlési képviselőnek a Ház mai ülése alatt a folyosón tett ama nyilatkozatára vonatkozólag, hogy szükség esetén erőszakkal is kész megakadályozni azt, hogy Budapesten a zsidóság többségként vonuljon fel a városházára, gróf Bethlen István miniszterelnök a következő kijelentést tette:

Vázsonyi Vilmos a fővárosi törvényjavaslatról.

A nemzetgyűlés ülése.

Budapest, október 23. A nemzetgyűlés mai ülését 11 órakor Huszár Károly alelnök nyitotta meg. Az elnöki előterjesztések után bejelenté, hogy Hegyemegi Kiss Pál napirend előtti felszólalásra kért és kapott engedélyt.

Bejelentették az új pártzövetséget Hegyemegi Kiss Pál: Tíz képviselőtársa nevében és megbízásából bejelenti az Országos Demokratikus Szövetség megalakulását. Fölolvassa a Szövetség programját. Felveszi a küzdelmet a reakcióval szemben minden vonalon.

Nagy Ernő az egységspárt felé: Így meg lehet menteni az országot, de nem úgy, mint Önök.

Neubauer: Károlyi Mihállyal!

A fővárosi törvényjavaslat.

Ezután a Ház áttér a napirend tárgyalására.

— Ez a nyilatkozat veszedelmesen hasonlít ahhoz a deklarációhoz, amelyet a szociáldemokrata-párt tett 1919 elején, amidőn szó volt arról, hogy a Károlyi kormány elrendeli az általános választásokat. Kijelentették akkor a szociálisták, hogy az ország ám válasszon polgári többséget, ők ezt a döntést jogosnak soha el nem fogják ismerni s szervezeteik útján majd gondoskodnak arról, hogy a törvényhozás polgári többsége akaratát ne érvényesíthesse. Ha más szavakkal is, de lényegében hasonló tartalmú a Gömbös-féle nyilatkozat is. Van azonban a nagy belső hasonlóság mellett egy erős különbség az akkori és mostani fenyegetés között. A szociáldemokrata-párt tagjai akkor bent ültek a kormányban és a hatalom urai voltak, meg is tudták csinálni azt, amit megígértek, ez a mai nyilatkozat azonban nem felelős helyről hangzott el és szemben áll vele egy törvényes kormány, amelynek mindig meg lesz az ereje és bátorsága is ahhoz, hogy a polgárok szabadságát, politikai vélemények megnyilatkozását bárhonnan jövő támadással szemben is megvédelmezze.

héré írja. Elfelejté, hogy közben háboru is volt.

Friedrich István: Hol marad az egységspárt?

Pikler Emil Ugy látszik, ez nem érdekli őket.

Az egységspárt közül egyedül csak Barabás Samu van jelen a teremben.

Vázsonyi Vilmos: Igaz, hogy nem mertük az adókat emelni, mint a mai vezetés.

Nagy részletességgel mutat rá a liberális rezsim munkájára. A főváros külföldi kölcsöneiről szól. A beruházásokat mindenütt kölcsönből fedezik. Annak idején a legnagyobb siker volt, hogy Budapest székesfőváros külföldi kölcsönt vehetett igénybe. Az ő idejükben 2000 új lakást és 50 iskolát építettek. Ma csak telkeket szereztek. Ezután a lakásépítő akcióról beszél. Visszautasítja azt a vádat, mintha zsidópolitikát szolgálna, mintha felekezeti politikát csinálna. Kijelenti, hogy a jogegyenlőség alapján áll. Ha felekezeti politikát csinálna, hálátlan volna azokkal szemben, akik mint Kossuth és Petőfi a jogegyenlőség, a szabadelvűség gondolatát terjesztették politikai cselekedeteikkel és irányával. Végül visszautasítja azt a vádat, mintha a forradalmak élén mindenkor zsidók álltak volna.

A forradalmakat nem lehet a zsidókkal azonosítani. Végül kijelenti, hogy aki gyűlöletet hirdet, az ne vegye a szájába az Isten nevét és a hazaszeretetet. Az Isten nevében és a haza nevében utasítja vissza ezeket a rágalmatokat. A javaslatot nem fogadja el.

Az elnök ezután napirendi javaslatot tesz, amelynek elfogadása után az ülés egyenved 3 órakor ért véget.

Tovább emelkedik a hadikölcsönkötvények értéke.

Budapest, okt. 23. A hadikölcsönökben továbbra is jó az irányzat. A 6%-os hadikölcsönkötvények 1200 koronáig emelkedtek, az 5 és fél százalékos pedig 850—950 korona között mozog.

A Petőfi-Társaság koszorút helyez Sienkiewicz sírjára.

Budapest, okt. 2v. A Petőfi Társaság elhatározta, hogy Sienkiewicz koporsójára a bécsi ünnepség alkalmával koszorút helyez. A Petőfi Társaság a bécsi magyar követet kérte fel, hogy a koszorút a koporsóra helyezze. A koszorú felírása a következő: A Petőfi Társaság Lengyelország büszkeségének, Sienkiewicz Henriknek.

Az aranykorona mai árfolyama.

Budapest, okt. 23. Az aranykorona mai árfolyama a hivatalos dollárkurzuson átszámítva 15 ezer 380,26 papirkorona.

Ítélet a Szomjas Gusztáv-Dánér Béla perben.

Budapest, okt. 23. A budapesti büntető törvényszék Schandl tanácsa előtt ma kezdtek tárgyalni Dánér Béla kir. ügyésznek két sajtó utján elkövetett rágalmazási perét. Dánér ügyvéd nélkül jelent meg a bíróság előtt. A vádirat szerint Dánér Béla a Nép és a Szózat című újságokban több cikkben megrágalmazta Szomjas Gusztáv volt főispánt. A cikkek a hajdusoványi parcellázás ügyével foglalkoztak.

A cikkek felolvasása után Dánér kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert cikkeit közérdekből írta. És azokat bizonyítani hajlandó. Kérte a valódiság bizonyításának elrendelését. A bíróság rövid tanácskozás után nem járul hozzá a valódiság bizonyításához, mert Dánér Béla elkésztett indítványával.

Füzet az ügyész kezdte meg a vádbeszédét. Bíró Kálmán főügyész helyettes néhány szavas vádbeszédében fenntartotta a vádat.

Dánér Béla felmentését kérte. A bíróság tanácskozára sem vonult vissza, hanem nyomban meghozta ítéletét, amelyben elévülés címén felmentette Dánér Bélát a vád és következményei alól.

Az ítélet jogerős.

Az új misedijak.

Budapest, okt. 23. Dr. Csernoch János bíboros, hercegprímás aranykorona alapon rendezte a misedijakat. Időhöz nem kötött csendes szentmise díja 1 aranykorona, a naphoz vagy órához kötött csendes szentmise díja 3 aranykorona szedhető. Az énekes szentmise díja 5, a libertás szentmise díja 8 aranykorona. Az aranyakönyvi kivonat kiállításának díját 1 aranykoronában állapította meg a hercegprímás.

Az aranykoronának papirkoronába való átszámításánál mindig a hivatalos szorzószám használandó.

Budaörs évfordulója.

Budapest, október 23. Csütörtökön volt a budaörsi csata évfordulója. Ennek a szomorú napnak évfordulóját megünnepli a Magyar Keresztény Royalista Club. A királyi oldalán a budaörsi csatában elesettek lelkiüdvéért engesztelő szentmise áldozatot mondottak. A mise csütörtökön délelőtt 11 órakor volt a Ferenciek belvárosi templomában. Ott voltak gróf Apponyi Albert, gróf Csekonics Iván, gróf Szapáry László, báró Liptay Béla, báró Liptay Gyula, Osztrenburg Gyula ezredes és még sokan mások. A misét dr. Székely István apát kanonok, egyetemi professzor mondta.

Összesen 7000 évi büntetés róttak ki eddig Amerikában az alkoholtilalom megszegőire

Londonból jelentik: A washingtoni kormánynak az alkoholtilalom végrehajtásáról szóló jelentéséből további érdekes adatok kerülnek ki. Az Egyesült-Államokban három év leforgása alatt a bíróságok a szesztilalom megszegése miatt 157,000 embert összesen 7000 évi fogházra ítéltek el, az ellenőrzésre hivatott vámrendőrség a szeszcsampészekből 200 autómobil, 500 motoros csónakot és 416,000 hordót, illetőleg bádogédenyit kobozott el.

Az egységespárt ohajtja nagyatádi Szabó Istvánnak és a kiscgazdáknak a pártban maradását.

Budapest, okt. 23. Mayer János, az egységes-párt elnöke a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az egységes-párt nyugodtan nézi a további fejleményeket, a pártnak egyértelmű kívánsága az, hogy nagyatádi Szabó István ne csak a pártban, hanem a kormányban is aktív részt vegyen. A párt

tagjai teljesen át vannak hatva attól a gondolatától, — hogy a felmerült kérdések, amelyek tulajdonképpen tárgyi természetűek és nagyjából nemcsak a kiscgazdáknak, de az egész pártnak kívánsága, a párt kebelén belül minden pártszakadás nélkül oldassanak meg.

Froreich Ernőt Budapestre hozzák az igazságügyi megfigyelő-intézetbe

Froreich Ernő már nem dolgozik a fogház irodájában és ágyban fekvő beteg.

Froreich ügyében tudvalevően még mindig előzetes nyomozás folyik s csak ennek befejezése után fog a soproni királyi ügyészség vizsgálati indítványt előterjeszteni.

Az egyedi tragédia okozóját ugyanis gyilkossággal vádolják és ennél a nagy főbenjáró büntetéselekménynél a törvény kötelezően írja elő a részletes bűnügyi vizsgálat lefolytatását. A bűnvádi perrendtartás szerint az ilyen főbenjáró büntetéselekmények teljesítésénél el kell rendelni az elmeorvosi szakértőkkel való megvizsgálást is

Froreich Ernő családjában — felmenő ágon több elmebetegség fordult már elő, így Froreich édes anyja is elmebetegségben halt meg és apja is pillanatnyi elmezavarásban követett el öngyilkosságot, úgy, hogy itt még indokoltabb az elmeszakértővizsgálat. Ezt a vizsgálatot alaposan csak a budapesti igazságügyi megfigyelő-intézetben lehet fogantatni és ezért még a vizsgálat tartama alatt Froreich Ernőt felhozzák majd Budapestre, hogy itt a királyi országos gyűjtőfogház mellett elhelyezett megfigyelő-intézetben a törvényszéki orvosszakértők megfelelő képen tudják az elmeállapotát megvizsgálni.

Ujabb létszámcsökkentés lesz a városnál.

A hivatalok felülvizsgálata már folyamatban van.

Debreczen város jog- és pénzügyi bizottsága ma délután dr. Vargha Elemér tb. főjegyző elnökelete alatt ülést tartott. Napirend előtt dr. Nyíri Ernő tette szavát a nagyverdei klinikához vezető ut sötétségét, amely sok kellemetlen esetnek az okozója és az iránt is interpellált, hogy a villamos végállomást helyezték ki a körüthöz. A felszólalásra dr. Vásáry István tanácsnok megjegyezte, hogy a tanács már mindkét kérdésben intézkedett, amit úgy dr. Nyíri E. mint a bizottság megnyugvással vett tudomásul.

Vass Károly dr. tanácsnok ismertette ezután a belügyminiszter leiratát a közigazgatás egyszerűsítése és ezzel kapcsolatban az újabb létszámcsökkentés tárgyában. Kifejtette az előadó-tanácsnok, — hogy az elmúlt évben már kétszer volt létszámcsökkentés. Az első önként hajtott végre a város. — amikor 44 alkalmazottat boesátottak el, a másodikat a törvény rendelkezte el, amikor pedig 106 alkalmazott került elbocsátásra. — A most leérkezett miniszteri rendelet a városok pénzügyi egyensúlyá-

nak helyreállítása érdekében rendel el az új létszámcsökkentést, — mert az előző létszámcsökkentések alkalmával csak 12%-ot boesátottak el az előirt 20% helyett. — A közigazgatás munkájának egyszerűsítése is szükséges teszi az újabb létszámcsökkentést. A rendelet elő is írja, hogy a létszámcsökkentést úgy kell végrehajtani, hogy a megüresedett vagy megüresedő állásokat nem szabad betölteni.

A létszámcsökkentés végrehajtására azt javasolta dr. Vass Károly tanácsnok, küldje ki a közgyűlés azt a bizottságot, amely a múlt évben is működött. A rendelet további létszámcsökkentést ír elő 1925 júniusában és decemberében is. Az elbeszélendő tisztviselőket hat hónapra kell szabadságotolni, míg az ideiglenes alkalmazottak egy havi fizetéssel boesátandók el. A bizottság határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs, csupán a belügyminiszter vizsgálja felül abból a szempontból, hogy kielégítő-e a létszámcsökkentés.

A létszámcsökkentéssel kapcsolatos a közigazgatás ügyvitelének

egyszerűsítése is. A kevés forgalmu, vagy rokon ügyosztályokat össze kell vonni. Le kell szorítani az irásbeliséget, redukálni kell a telefonálást, táviratozást. Egyszerűsíteni kell a bizottságok munkáját is és az előkészítő bizottságok üléseit egybe kell vonni. Az eddig a tanácsulésen intézett ügyeket a polgármester elé kell vinni, ha csak a törvény elő nem írja a tanácsot, vagy a közgyűlést. A nem feltétlenül szükséges hivatalokat, intézményeket, üzemeiket meg kell szüntetni. A kényelmesebb beosztású tisztviselőket más közigazgatási teendők elvégzésével is meg kell bízni. A főjegyző tanácsnoki teendőket is tartozik elvégezni, tisztügyész csak egy lehet stb.

A rendelettel kapcsolatban a tanács azt javasolja, hogy egy a létszámcsökkentés keresztül vitelével, mint az egyszerűsítésre vonatkozó javaslat kidolgozásával az a bizottság bizassék meg, amely tavaly is végezte ezt a munkát. A bizottság elnöke volt a főispán, tagjai voltak a polgármester, a házipénztárt ellenőrző bizottság három tagja, továbbá Kernhoffer József, Poroszlay László, Nagy József, ifj. Schwartz Vilmos, Jóna István, dr. Radó Rezső, a tanács részéről dr. Vásáry István és dr. Vass Károly. Kiegészítendő volna még a bizottság a főszámvévevővel és a tisztli főügyésszel. Egyébként a bizottság már értekezletet is tartott és a jövő héten már sorra fogja járni az összes hivatalokat, üzemeiket és a látottak alapján fog javaslatot tenni, hogy milyen állásokat kell megszüntetni, illetve hogyan lehet az egyszerűsítést keresztül vinni.

A javaslatot a jog- és pénzügyi bizottság el is fogadta, csupán a körül volt kisebb vita, hogy a bizottság hogyan állíttassék össze.

Mindent aranyparításra.

Tekintve, hogy a városi költségvetést már aranykoronában kell összeállítani, több városi jövedelmet aranykoronában javasolt a bizottság. A telepedés díja lesz külföldi lakosok részére 100—400 aranykorona, belföldiek részére 20—200 aranykorona, a községi kötelekbe való felvétel díja belföldiek részére 10—500 aranykorona, külföldiek részére 100—800 aranykorona. Aranykoronában állapították meg az ebadót is. Haszonkutyáért 2, vadászakutyáért 6, kedvtelési ebért 24 aranykoronát kell fizetni. A zeneiskolai és ipariskolai óradíjakra vonatkozó előterjesztést jóváhagyta a bizottság. — Az Iparművészeti Társulatnál 5, egyenként egymillió korona névértékű részvény jegyzését javasolja a bizottság, azonban a Magyar Tehetségek Országos Védegyesületébe nem lép be a város, hanem inkább a kollégium segélyét emelik fel. A ref. tanítóképző részére más helyen fognak földet kiutalni, ahol nem kell drága kerítés.

A harmadik debreczeni testnevelési oktatóképző tanfolyam befejezése.

Az iskolán kívüli ifjúság kötelező testnevelését vezető ifjúsági oktatók száma ismét szaporodott. A vármegyei testnevelési felügyelő két hetes oktató-képző tanfolyamot rendezett, hogy a hazafias készséggel e munkára önként vállalkozó férfiak, kiválóan képzett szakoktatók, ezek között első helyen Csonka-Magyarországunk egyik legjobb atléta: Molnár Ferenc, vezetése alatt maguk is megtanulják a torna és atlétika legszükségesebbjeit, hogy ezt tudva, az ifjúság testi fejlődését kellőképpen irányíthassák. A tanfolyamon a következők vettek részt:

A Meinel Gyula kávébehozatali r.-t.

DEBRECZEN, Piac-utca 59. szám alatti üzletében

f. évi október 28-án: tea-
október hó 29-én: kávé-
és október 30-án: kakao-

próbafozést

rendez, amelyre igen tisztelt vevőit ez uton is meghívja

MEINL GYULA.

Debreczenből: Basiszta Albert, Nyíri Béla és Paulovich Pál hivatalnokok, Puskás János, Szathmári Elek, Szekerka Béla, Ujlaky István tanítók; Berettyóújfaluból Keserű János ny. főhadnagy; Hajdudorogról Mátyás József tanító; Hajduböszörményből: Nemes György joghallgató; Mikepéresről Szakács Andor tanító; Püspökkladányból Obies Gyula tanító és Tóth Lajos; Sápírlól Molnár Ferenc tanító; Szentpéterszegegről Kató István tanító; Vánasodról Erős Lajos gazdász; Bakonyzsegről Csóka Vilmos tanító; Sarkadról Posztós Imre községi őrök; Komádiból Fodor Sándor; Darvasról Veres János; Körösszakalról Némethy Ferenc; Biharugráról Gecsei Kálmán; Mikepéresről Horváth Gyula tanítók.

Számban kétszín, de erőben, elhatározásban, hazaszeretettől izzó, lelkesedésben nagy csapat ez, mely most munkába áll, hogy fáradságot nem ismerve építsen, fejlesszen, — a magyar hazának építést, épellekű ifjúságot neveljen. Nem a saját erejére támaszkodik egyik munkás sem, hanem elsősorban Istenre, azután pedig nemzetünk minden tagjára, mert csak így lehet sikert remélni.

Ugy a vezetés, mint a tanfolyam résztvevői ez alkalommal fejezik ki hálás köszönetüket az illetékeseknek azért a nagy szívességért, amellyel átengedték a DTE sporttelepét, tornatermet, sporezsközpont, a kiképzés lehetővé tételére végett. Ugy szintén nagy köszönet illeti meg dr. Kovács István százados orvost, dr. Ronesik Jenő tűzoltó-főparancsnok urat, kik a tűzoltás, illetve a sportegészségtan és első segélynyújtás ismereteivel gazdagították a tanfolyamhallgatók tudását.

A vámkultúrdról postaforgalomba behozott áruk forgalmi adójának lerovása.

A forgalmi adó törvény értelmében minden vámköteles áru behozatala a forgalmi adónak tárgya és az első belföldi szerző köteles a behozott áru ellenértékének 3 százalékát forgalmi adó fejében megfizetni. Azonban a forgalmi adót a vámhivatal csak abban az esetben veheti ki az áru ellenértékének 3 százalékában, hogy ha a kereskedő, illetőleg iparos az adóalap nagyságát bizonyító számlát prezentálni tudja. A behozatalra került áru forgalmi adó alapján ugyanis legnagyobb részét az árúért fizetett vételár teszi ki. Ha ez a vámhivatal ismeri, akkor az adóalap további tényezőjét, a minők: a vám, a fogyasztási adók, illetékek már könnyen ki tudja számítani. Ha azonban a vételárát feltüntetett számlán az importőr nem tudja felmutatni, abban az esetben a vámhivatal az általános forgalmi adót előzetesen a behozatali vám 60 százalékának megfelelő összegben állapítja meg és szedi be. Minthogy pedig a behozatali engedély rendszer megszűnésével kapcsolatban az új vámtarifai tételét is életbeléptették, amelynek tételét ismert okokból rendkívül magasak, az így kivetett forgalmi adó az importőröknek igen jelentős többkiadást okoz. Igaz ugyan, hogy amennyiben később a számla bemutatása alapján 3 százalékkal kivettelt forgalmi adó és az előzetesen 60 százalékkal kivettelt forgalmi adó közötti különbség mutatkozik, az importőr az esetleg fizetett többlet visszatérítését a pénzügy igazgatóságtól igényelheti, azonban ez az igénylés hosszas utánjárással jár és nagy időt vesz igénybe, mely idő alatt a fizetett többlet kamatvesztését az importőr szenvedti.

A kamara épen ezért fölhívja az importőröket arra, hogy az áru külföldi feladóját figyelmeztessék, hogy ha csak egy csomagot ad fel, abban az esetben az eredeti számlát helyez-

HIRDESSZEN AZ EGYETÉRTÉS VERSES HIRDETÉS-
rovatában. Kiadósabb, hatásosabb, tehát olcsóbb is minden más hirdetésnél.

Mentesíteni akarja magát a város a halastavak vízszabályozási díja alól.

A hortobágyi halastavak helyzete vízjogiilag még mindig nincs engedélyezve, mert az építés idején az a kifogás merült fel, hogy a csatornák a víztömegeket nem tudják levezetni. Időközben azonban a Haltenyésztő r.-t. számos szivattyút szereltetett fel, amelyek a meglévő csatornákkal együtt nemcsak elegendők a felesleges víztömegek levezetésére, de a le-

vezető hálózatot teljesen feleslegessé teszik. A tanács most az iránt intéz kérdést a Haltenyésztő r.-t.-hoz, hogy a létesített műszaki berendezések feleslegessé tessék-e a levezető hálózatot, mert a város a levezető hálózat után, amelyek a halastavak felesleges vizét a Berettyóba vezették le, nagy összegű díjat fizet a Berettyó vízszabályozó társaságnak.

Közhuszár volt-e halálakor Simonyi báró vagy ezredes?

Nyíregyháza, okt. 23. A véletlen úgy intézte, hogy a népek csatájának, az 1813. évi lipcei csatájának századik évfordulóján nyissák meg sírját a kegyeletes utódok a napoleoni háborúk világhírű hőseinek, a legvitézesebb huszárnak, vitézvári Simonyi József bárónak. A legendás hősnak akkor volt a második temetése, amelyen e sorok írója alig ötödmagával vett részt. Ez a szomorú körülmény arra indított, hogy megkísérleljem a hős rejtélyes halálának és megaláztatásának okait kikutatni, amiket egyébként a hátramaradottjai is tisztázni szeretnének, akik most nagyszabású emléket fognak állítani sírja fölé és a mai napig is tanácstalanul állanak abban a tekintetben, hogy a meiliszobor alá milyen rangjelzést véssenek: közhuszári, vagy ezredesi minőség-e?

A világhírű hős egyik rokona, Balázs Sándor nyugdíjas színművész, a Nemzeti Színház volt tagja, levelet írt a Mária Terézia-rend kancellárjához, Fejérváry Géza báróhoz, amelyben kérte, hogy Simonyi őbesternek, aki szintén lovagja volt a Mária Terézia-rendnek, állítsanak síremléket a rend alapjából, Fejérváry báró sajátkezűleg válaszolt a levélre és sajnálatlaltal tudatta, hogy a kértet nem teljesítheti. Simonyi József — írta — súlyos szabálytalanságot követett el, amiért annak rendje és módja szerint lefokozták és megfosztották érdemeitől. A Mária Terézia-rend lovagjainak kijáró diszremlék tehát nem illeti meg Simonyit, aki lefokozottan, mint közhuszár halt meg s nem mint a Mária Terézia-rend lovagja. Végül Simonyi József fiával, Simonyi Lajos báró, volt miniszterrel való barátságáról Fejérváry kijelentette, hogy e jóbarátságra való tekintettel, háromszáz koronát engedélyez a „volt miniszter” síremlékére és felszólítja a nagy állam-

férfit lezármozottjait, hogy e levéllel forduljon a kancelláriához, ahol ki fogják utalni a pénzt.

Balázs színművész egy udvari, de határozott hangú levélben visszautasította a kegydalmányi és megírta, hogy a család egy hétezer koronás emléket állít a sírbolt fölé a legvitézesebb huszárnak, egyúttal másodszer kérdést intézett Fejérváry báróhoz, hogy mi az igazság Simonyi őbester lefokozása ügyében. Ugyanis Fejérváry báró állításának, hogy Simonyi őbester lefokozták, elmentnond az aradi vár plébánosa által most kiadott halotti levél, amely a halott nevét s rangját, persze németül, így jegyzi: Simonyi őbester. Hasonlóképpen a lefokozás ellen bizonyít a Simonyi koporsójában most talált aranvrojtos sarkartys csizma is. Az akkori ridg szabályok mellett teljesen kizárt dolog, hogy egy lefokozott Mária Terézia-rendi lovag halotti levelét az osztrák katonaság szolgálatában álló plébános úgy állítsa ki, hogy őbester s hogy a lefokozott közhuszárt ezredesi ruhában és csizmában temessék el. Mert az aranvrojtos csizma után ítélve, bizonyos, hogy az elporladt egyenruha ezredesi uniformis volt.

Az aradi várparancsnok rendelkezése kiadott halotti levélből látjuk, hogy Simonyit már mindjárt a vizsgálati fogság kezdetén, 1829-ben, magas befolyásra áthelyezték a 62. számú Turszky-féle gyalogezredhez, ami egykoru emlékiratok szerint mélyen bántotta a hőst. Az aradi várban földbírtokos szomszédainak, akik meglátogatták, gyakran panaszkodott, hogy öregségére „pocsolyakerülő” bakaezredessé tették.

A halotti levélnek különben van még egy érdekes pontja. A halál-ok rovataiban ez áll: An Brand gestorben. Vagyis, nem természetes halállal halt meg, hanem valamilyen mérgezés folytán.

SZÉNKANNAK, KÁLYHAELŐTÉTEK, FÜSTCSÖVEK

KALOR

SALGÓTARJÁNI FOLYTONÉGÓ KÁLYHÁK
SESZTINA LAJOS vaskereskedésében kaphatók **PIAC-U. 23.**

zék el a csomagban és a megrendelőnek küldjenek egy számla-másolatot, ha pedig több csomag kerül feladásra, úgy az első csomag szállító-levélén világosan és érthetően jegyezze föl, hogy az egész küldeményre vonatkozó eredeti számla melyik csomagban van elhelyezve, hogy az így azonnal megtalálható legyen. Ha ezt a tanácsainkat a kereskedők és iparosok megfogadják, úgy érzékeny anyagi károsodástól óvhatják meg magukat.

Kereskedelmi és Iparkamara elnöksége.

A külképviseleti hatóságok jelentései.

A m. kir. Központi Statisztikai Hivatal szerkesztésében és kiadásában megjelenő Magyar Statisztikai Szemle szerkesztőségével a külügyminiszterium megállapodást létesített, melynek értelmében a folyóirat a m. kir. külképviseleti hatóságok időszaki és ad hoc gazdasági jelenségeinek közlésére vállalt kötelezettséget. A

külügyminiszterium, hogy ezeket a gazdasági élet szempontjából fontos jelentéseket az édekel gazdasági körökkel megismertesse, előfizetett egy nagyobb példányszámra a szóbanforgó folyóiratból és ezt hajlandó az érdekeltség rendelkezésére bocsátani.

A kereskedelmi és iparkamara ezt az érdekeltséget szíves tudomására hozza azzal, hogy a Statisztikai Szemle (Kiadóhivatal Budapest, II., Keleti Károly-u. 5-7.) egy tudományos, mint gyakorlati értelemben rendkívül nagy értékkel bír s minden oly kereskedő és iparos asztaláról nem hiányozhat, aki ismeretek tekintetében haladni kíván a korrall, a világi piaci helyzetről állandó tájékozódást kíván szerezni. Epen ezért minden kereskedőnek és iparosnak ajánljuk, hogy a fenti szemlét, amely, ismételjük, nem száraz adatokat tartalmaz, hanem rendkívül frissen szerkesztett lap, rendelje meg (előfizetési ára 1921. II. félévre 40,000 korona), amennyiben pedig ezt nem teheti, a kereskedelmi és iparkamaránál jelentse be, hogy a külügyminiszterium által előfizetett példányokra számot tart.

A kamara elnöksége.

SPORT

Az Old-Boyok tornász-csapat első gyakorlatát ma, pénteken, d. u. 6 órakor tartja, a ref. főgimnázium tornatermében. — Torna után barátságos vacsorai vagy vacsora utáni összejövetel lesz.

DTE—DVSC. A vasárnapi forduló egyetlen debreczeni mérkőzése a nagyerdei pályán fog lezajlani a DTE és a DVSC között. A két csapat előreláthatólag hallatlanul kemény küzdelmet fog vívni a győzelemért, mert a győztes csapat jelenlegényen megerősítheti a bajnokságban elfoglalt pozícióját.

Megdorgált játékosok. A fegyelmi bizottság Borsi Sándor DVSC játékost a bíróval szemben tanúsított tiszteletlen magatartásáért megdorgálta. Cseszkó Gyula DEAC játékos pedig tulerélyes játékért kapott dorgálást.

Elított játékosok. A fegyelmi bizottság Weisz Ignácot a bíró megsértéséért a játéktól négy hétre, — Schweitzer Péter DEAC játékost pedig a bíró súlyos megsértéséért négy hónapra tiltotta el a játéktól.

Bajnoki mérkőzések vidéken. Vasárnap három bajnoki mérkőzés is kerül vidéken lejátszásra. Berettyóújfaluban a DEAC keresi fel a BUSE csapatát és előreláthatólag e szezonban első győzelmét fogja ott aratni. Kivárdán a NyTVE keresi fel a KTE-t és ha a NyTVE kijátékosok mult vasárnapi formáját, megismételheti a BUSE fölött aratot győzelmét. — Legkeményebb harc Nyíregyházán lesz, ahol a DMTK a Ny. Törökveessel kerül össze. A két jóképességű csapat küzdelme érdekes sportot fog nyújtani, amelynek a kimenetele teljesen nyílt.

Vidéki stílus. Egyik kivárdai II. osztályú mérkőzésen Schwartz Sándor, a KISE ifjúsági intézője súlyosan megsértette a mérkőzés vezető Havas Sándor szövetségi bírót. Feljelentés folytán a fegyelmi bizottság egyelőre felfüggesztette Schwartzot és néhány tanuvallomás beérkezése után fog végleg határozni a tulhangos ifjúsági intéző felett.

Almavásár.

Kézszedett fajalmak olcsón beszerezhetők:

Tóth gyümölcsüzletébe

Piac-utca 7. szám, kapu alatt.

Feregmentes

OLASZ GESZTENYE

állandóan kapható.

● HIREK ●

Nagy Károly — Hajduböszörmény új rendőrkapitánya. Ertesülésünk szerint a hajduböszörményi rendőrkapitányság vezetésével Nagy Károly debreczeni rendőrkapitányt fogják megbízni. Az új hivatalfőnök, aki igazgátszeretettel és előzékenységgel sok tisztelőt szerzett magának már Debreczenben is, — minden bizalommal sokat fog használni szolgálataival a kis hajduvárosnak. — Nagy Károly hétfőn veszi át hivatala vezetését.

Könyveket vesz a város a birságpénzekben. Az iskoláztatást elmulasztó szülőket és munkaadókat az iskoláztatási törvény értelmében pénzbírsággal sújtja a városi előjáróság. A bírságpénzekből jelentékeny összeg gyűlt össze, amelyet az egyes iskolák között oszt szét a város tankönyvek beszerzése céljából. A bírságpénzeket egy, az összes iskolák képviselőiből összeállított bizottság fogja arányosan szétosztani az egyes iskolák között. A bizottságot a napokban fogja összehívni a felosztás végett dr. Csűrös Ferenc kulturatanácsnok.

Alapítványt létesít a város a Székelyben. A székely egyetemi és főiskolai hallgatók egyesületének budapesti központja azzal a kéréssel fordult a városi tanácshoz, — hogy az egyesület debreczeni internátusánál a város létesítsen egy alapítványi helyet, miután az egyesület olyan nehéz anyagi viszonyok között van, hogy tagjait nem tudja kellőképpen segíteni. A városi tanács megértéssel fogadta a kérelmet és azt javaslatlétel végett átutalta a jog- és pénzügyi bizottsághoz.

Beadta a város a felebbezést az Erzsébet-utcai mulató megnyitása miatt. Emlékeztet még, hogy a legutóbbi törvényhatósági közgyűlésen Zélinger Ede és dr. Révi Nándor indítványt terjesztettek elő, hogy a város felebbezze meg a rendőrség azon határozatát, amelyben az Erzsébet-utcai mulató újból való megnyitását engedélyezte. A közgyűlés hozzá is járult az indítványhoz és utasította a főügyészt a felebbezés beadására. Dr. Miszty Károly főügyész el is készítette a felebbezést és dr. Tóth Emil tanácsnok bejelentette a városi tanács mai ülésén, hogy a főügyési hivatal már be is adta a felebbezést a rendőrkerületnél.

300 aranykoronába kerül a városi fürdő víztartányainak téli burkolása. A városi tanácsban még a tavasszal felmerült az a gondolat, hogy a nagyverdei fürdő víztartányait és vezetékeit a téli fagy ellen burkolattal látják el. A tanács utasította is a műszaki ügyosztályt, hogy az erre vonatkozó költségvetést készítse el, — amit ma terjesztett be a tanács elé a műszaki ügyosztály. A tervek szerint a burkolatok elkészítése 300 aranykoronába kerül, ami közel ötmillió papirkoronának felel meg. A tanács utasította a műszaki ügyosztályt a munkálatok haladéktalan elkészítésére.

A protestantizmus szükségesszerűsége. Ezen a címen tart Farkas Győző lelkész folyó hó 26-án, vasárnap, d. u. 5 órakor, az evang. templomban előadást.

Az evangélikus egyházi adó most, október havában esedékes, annak befizetését kéri az evang. pénzügyi bizottság.

Izraelita istentiszteletek a Deák Ferenc-utcai templomban: pénteken este fél 5 órakor, szombaton reggel 7, délelőtt fél 11, délután fél 4 és este egynegyed 6 órakor. Hétköznapokon reggel fél 7, este háromnegyed 5 órakor. A Kápolnási-utcai templomban szombaton reggel fél 8 órakor. Az elnökség.

Megvalósítja a város az önbiztosítást

Megírta már az Egyetértés, hogy a városházán felmerült az a gondolat, hogy a városi vállalatok alkalmazottait a város maga biztosítsa betegség és baleset ellen, mivel ezen a címen a városi házipénztár igen jelentős összeget fizet a Munkásbiztosító Pénztárnak.

A terv felmerülése után a tanács a részletes adatok beszerzése és egy tervezet megbeszélése végett értekezletre hívta össze a városi vállalatok vezetőit. Az értekezlet a napokban meg is volt, amelyen kiderült, hogy a város több, mint tizmillió korona betegséggyógyezési

járadékot fizet havonta a vállalatok alkalmazottaiért, de ezzel szemben az elmúlt negyedév alatt esupán három ízben fordultak a vállalatok alkalmazottai gyógykezelésért a Munkásbiztosító Pénztárhoz.

Az értekezlet eredményeképp dr. Tóth Emil tanácsnok a városi tanács mai ülésén terjesztette elő az önbiztosítás ügyét. A tanács tagjainak tetszett az önbiztosítás terve és mellette is foglaltak állást, illetve az ügyet kiadták a jog- és pénzügyi bizottságnak.

Szenzációs fordulat a sineken talált ember ügyében.

A csendőrség váratlan új nyomokra bikkant, amelyek gyilkosságra mutatnak. — A boncolás is megerősíti a gyanút. — A tettesek beismerésben vannak.

Napok óta tartja izgalomban Debreczen város közönségét az a titokzatos esemény, melyről az „Egyetértés” már bőven beszámolt. Megírtuk, hogy a Pallagpuszta közelében a nyíregyházi vonat utját egy véresre vert és összeszurkált eszméletlen ember teste torlaszolta el és kizárólag a vonatvezető éberségének volt köszönhető, hogy a szerencsétlen embert agyon nem gázolták.

A klinikán ápolás alá vett Nagy József súlyos sérüléseibe — másnap anélkül, hogy egy pillanatra is magához tért volna — belehalt. Az illetékes hatóságok mindjárt kifejezést adtak annak a gyanújoknak, hogy itt nem véletlen szerencsétlenség, hanem páratlan érdekességű bűntény történt.

A nyomozás ebben az irányban folyt és mára súlyos pozitívumokkal szolgált. A nyomozást folytatott csendőrök a helyszíni szemle kapcsán a holttest mellett francia ci-

pőnek a nyomát találták, azonkívül beszolgáltattak a Széchenyi-utcai csendőrparancsnoksághoz 1 görbebotot és egy kétvégű vaskampót, amelyet valószínűleg a gyilkosság elkövetésénél használtak.

A vallomások szintén amellet szólnak, hogy a kintinban Nagy Józseffel egy időben mulatott egy fiatalemberkből álló társaság és ennek két tagja még bent összeszólalkozott vele. — Valószínűleg ezek mentek később utána és verkedés után a gyanu elhárítása céljából a sinekre helyezték az összevert ember testét.

A boncolás eredménye is amellet szól, amennyiben az áldozat nyakán több mély seb van.

Neveket egyelőre a nyomozás érdekében nem közölhetünk. Legközelebbi számunkban azonban kimerítő és szenzációs részletekkel fogunk szolgálni.

Tűzhelyek, kályhák füstcsővel
Bészler és Dávid
vaskereskedésében, Kossuth szobor mellett.

Elcsípték a Kollégium tolvaját. A református kollégium főiskolai internátusában minden esztendőben elő szokott fordulni néhány lopás. Az apróbb lopások tettesei majdnem mindig a takarító szolgák közül kerülnek ki. Leleplezésük azonban igen nehéz, mert a lopott holmit azonnal értékesítik, úgy, hogy a házkutatás legtöbbször eredmény nélkül jár. Az idei tanév megnyitása után jelentést kelttek az igazgatónak, hogy a vakáció alatt az összes szekrények elválasztó láccai hiányoznak. Az igazgató jelentést tett a rendőrségnek, ahonnan detektívek mentek ki és megállapították, hogy a különös lopás tettese Forgács Antal öreg takarító szolga, akinél a házkutatás alkalmával a kérdéses deszkalapokon kívül több, már régen eltűnt ággyeterítőt és más egyéb felszerelési cikket találtak. Az eljárás a hűtlen szolga ellen megindult.

Tolvaj eselédleány. Kovács Lidia 26 esztendő debreczeni eselédleány szolgálati helyéről: Lukács Izidoról, Radó Rezső dr. kamarai titkárlól és Kesserű Lajos törvényszéki elnöktől különböző holmikat lopott, több mint hat millió korona értékben. Az eljárás, a károsultak feljelentése nyomán megindult.

Ne törje fejét kereskedő, iparos, hanem fáradjon be kiadóhivatalunkba, Kossuth-utca 2., ahol díjtalanul készítünk hatásos és elmes hirdetés szöveget.

Tanítók Vegyeskara. A református tanítótestület kebelében alakult „Vegyeskar” kedden és pénteken d. u. 6 órakor tartja gyakorló óráját az Otthon helyiségében. Karmester: Bódy Ferenc tanító. Ez iskolai évben az első óra ma lesz. A tagokat ezután is meghívja s új tagokat is szívesen lát a vezetőség.

Az időjárás. A Meteorológiai Intézet jelentése: Hazánkban az idő borult. A hőmérséklet normális, maximuma 15 fok C körül van, minimuma ma reggel 5 fok C. Időprognozsis: Sok helyütt eső, később élénk szellekkel hősüvedés.

Nádudvaron lugot ivott egy kis gyermek. A nádudvari csendőrség értesítette a debreczeni ügyészséget, hogy Nádudvaron Jeczko Ervin két esztendő, gyermekmenhelyről kiadott kis fiú, gondozójánál Fuchs Mihálynénál marólugot ivott. Vizsgálai indult meg abban az irányban, hogy e szomorú eset ügyében nem terheli-e gondatlanság a gondozókat.

Amint értesülünk, a Meinel Gyula kávébehozatali r.-i. debreczeni fióküzletében kávé, tea és kakaó próbafőzést rendez. Ez az előkelő világcég nem hangzatos reklámmal, hanem áruinak kitűnő minőségével győzi meg vevőit arról, hogy vásárlóinak mindenkor csakis a legjobbat nyújtja.

A Keresztény Nemzeti Liga debreczeni osztyálynak közgyűlése. A Keresztény Nemzeti Liga debreczeni osztyála 26-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja évi rendes közgyűlést a Kereskedők Társulata Piac-utca 8. sz. alatti dísztermében. A közgyűlést követőleg este 8 órakor a Gambrius különtermében bankett lesz, melyre jelentkezni lehet a főtitkárnál, dr. Pórszász Károly ügyvédnél, — Darabos-utca 17., telefon 4-83. — szombat este 7 óráig.

A népszövetségi főbiztos V. jelentését kritizálja a Magyar Pénzügy most megjelent számának vezércikke. Részletesen foglalkozik a lap a Jegybank legutóbbi kimutatásával, közli a fővárosi és vidéki pénzügyi alaptökeemeléseit, a belső és külföldi biztosítási híreket, érdekes adózási rovatában pedig sürgeti — különösen a novemberi lakás- és üzletbér fizetésére tekintettel — a szorzószám leszállítását. Az ipari rovatban ismerteti a lap az új leszállított cukorárak egyidejű közlésével a hazai cukorgyárak között folyó versengés okait is, közlekedési rovatában pedig a gömbfa és fűrészrönk szállításánál a MAV. részéről eszközölt könnyítéseket. Tözsdei rovatában közli a tözsdei jegyzett részvények utolsó heti árfolyamait, a Nemzeti bank valuta és devizajegyzéseit, a zürichi devizázárakat, a nemesfémek és állampapírok árfolyamait. A lap tartalmas anyagát kereskedelmi és áruüzleti tudósítások egészítik ki. Székesztőse és kiadóhivatala Budapest, V. Sas-utca 13. szám alatt van.

A Színházi Élet legújabb számának keretében az Országos Színházi Élet részletesen foglalkozik az összes vidéki színházak bemutatásával és egyéb eseményeivel. Rendkívül érdekes fényképfelvételek és riportok tarkítják a Színházi Élet vidéki rovatát. A Színházi Élet most megjelent új száma részletesen foglalkozik a Marica grófnő, Kisértetek bemutatásával, szenzációs fényképfelvételek tömege tarkítja a kitűnő lapot. — Három teljes vicclap, nagy és részletes mozirovat, benne Várkonyi Mihály Hollywoodi naplója, sport, zene és divatrovat mellett hozza a Marica grófnő slágerkottáját. — Darabmelléklet a Vígshírház nagy sikerű ujdonsága, az Imádom teljes szövege. Egy szám ára 8000 K, negyedévi előfizetés 80,000 korona. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 29. szám.

Ne törje fejét kereskedő, iparos, hanem fáradjon be kiadóhivatalunkba, Kossuth-utca 2., ahol díjtalanul készítünk hatásos és elmes hirdetés szöveget.

▼ SZÍNHÁZ ▼

A Kreutzer szonata.

Nagy érdeklődéssel tekintünk a Tolstoj regényéből dramatisztált színpadi alkotás elé, miután az eredeti mű tulajdonképpen a gyilkos férj szinte naplószerűen folyamatos önvallomásából, elbeszéléséből áll s így közvetlen párbeszéd alig fordulnak elő, legfeljebb csak azok, amelyekre a gyilkos töredékeiben visszaemlékszik.

Noziere és Savoír a nehéz helyzetet olyanformán oldották meg, mint az egyszerű festő, aki egy klasszikus festmény birtokába jutván, kidobta a képet és megtartotta annak rájáratát, a dusan aranyozott keretet.

Tolstoj „Kreutzer szonátája” alig van benne a színműben, sőt sok helyen szándékosan el van sikkasztva és a darabból nagyon is kiütöközik a brilláns színpadi technika mestere: Savoír, valamint csöndes társa, stilizáló Noziere.

Tolstoj zsenialitása csak a harmadik felvonásban jelentkezik, amelyen csakugyan megérzik a tolstoj hangulat. Egyébként a dramatizálók nagyon önkényesen, szinte vakmerő szabadsággal sceniroznak,

változtatnak s forgatnak ki tolstoji jellemeket a mivoltukból, különösen egész önállóan karakterizálva a eszabiló alakját.

A darab mindemellett érdekfeszítően érdekes és nagy sikert aratott. Ebben nagy részük van a szereplőknek, akiknek élén Halassy Mariska nagy és kiváltságos művészetének legjavát adta s Turóczy Gyula, a kinek intellektuális készségei most sem tévesztették el a jelentős hásm tévesztették el a jelentős hásm tévesztették el a jelentős hásm

A kifogástalan, igazán mintaszerű előadás rendezésén észrevehető volt a Rolko József kiváló irodalmi ismerete, művészi, színpadi ízlése.

(sz.)

A budapesti színházak 30 százalékkal leszállítják a helyárait.

igazgatók Szövetségének mai ülésén Bárdos Artur dr. azt a meglepő és radikális elhatározását jelentette be, hogy a Renaissance Színház már most szombattól, — Földes Imre „Kis muszkák” című vigjátékának bemutatójától kezdve helyárait a tavalyi helyáraihoz állítja le, vagyis a tavalyi óta életbe léptetett mintegy 50 százalékos helyáremelést eltörli.

Bárdos igazgatót az indította erre a radikális elhatározásra, hogy a nyári áremelés óta a legnagyobb sikerek is csak néha és nagyon nehezen töltik meg a színházat. Ennek okát abban látja, hogy a közönség, amelynek teherbíró képessége meggyengült, nem tudja megfizetni a magas helyárait. A jó színpadi produkcióknak, Bárdos véleménye szerint közönségre van szüksége; a közönség is része a színháznak; csak a hozzáférhető színház lehet jó színház. — Ezért akarja színházát az alacsonyabb helyárral hozzáférhetővé tenni.

Bárdos igazgató bejelentése folytán a Színházigazgatók Szövetsége ma értekezletet tartott, amelyen a nehéz gazdasági válságra való tekintettel megfontolás tárgyává tették, hogy miképpen lehetne a helyárait leszállításával összhangba hozni a színházba járó közönség teherbírást. Az értekezleten az a terv bontakozott ki, hogy a leszállítás mértéke 30 százalék legyen.

Miután ezt a tervet minden budapesti színház igazgatója helyeselte, a színházi helyárait leszállítása hamarosan megtörténik.

Fa helyett koksszal fogják fűteni a Csokonai-színházat.

Debreczen városa tudvalevőleg 100 öl fát szavazott meg szubvencióképp a Csokonai-színház részére. Ez a famennyiség azonban nem elegendő a színház fűtésére, mert az elavult fűtési berendezések a fejlesztett hő túlnyomó részét elvesztik és így a rengeteg feltűzött famennyiség tulajdonképp kárba vész. A színházigazgató most azzal a kéréssel fordult a városhoz, hogy a kiutalt famennyiség helyett adjon a város inkább kokszt, amellyel még is gazdaságosabban lehet fűteni és a színházi fűtőkészülék alkalmas koksztűzelésre is. A színházigazgató kérése folytán Rimanóczy Béla igazgató

és Ary Lajos főszámvévo ma délebben meglepetésként a színház fűtőkészülékét és kijelentették a színházigazgatónak, hogy nincs semmi akadály annak, hogy a megszavazott 100 öl fa helyett annak megfelelő értékű koksz adassék a színház részére. Bár a fűtőkészülék avultsága folytán koksztűzelésnél is lényeges a hővesztés, de még is kevesebb, mint a fatűzelésnél.

Szóba került a fűtőkészülék átépítése is, aminek folytán 30—40 százalékos fűtőanyagot lehetne megtakarítani, erre azonban csak a jövő esztendőben kerülhet a sor.

Megindul a narancsbehozatal Olaszországból.

Budapest, okt. 23. Az olaszok a magyar népszövetségi kölesönben való részvételt többek között ahhoz a feltételhez kötötték, hogy Magyarország a narancsot engedje be. A magyar kormány hozzájárult ehhez és az a megállapodás is történt, hogy a behozatali kontingenseket az olasz követség kereskedelmi attaséja fogja felosztani a déli gyümölcs kereskedőknek.

Az import cégek már egész sereg kérvényt nyújtottak be az olasz követséghez, amely azonban

még nem döntött arról, hogy kik fognak behozatali engedélyt kapni. Még ezen a héten elfogad kérvényt a követség.

A magyar-olasz megegyezés alapján 30 vagon narancsot lehet beszállítani Magyarországra. A jelentkezése lezárása után történik meg a kontingens végső felosztása. Általában azt hiszik, hogy november közepéig ki fogja állítani a behozatali engedélyeket az olasz követség, úgy, hogy az első narancszállítmányok december 1-re feltétlenül Budapesten lesznek.

520; Brüsszel 25.05; Milánó 22.62; Hollandia 204.75; Berlin 123 és fél; Bécs 73 és egynegyed; Szófia 375; Prága 15.50; Varsó 100; Bukarest 2.95; Belgrád 7.50.

Magyar Nemzeti Bank jelentése a devizaárfolyamokról:

Égy darab	Péns (Vétel)	Áru (Eladás)
Dollár	76130 K	76690 K
Angol font	349000 K	346000 K
Holland forint	29870 K	30125 K
Francia frank	4016 K	4046 K
Svéd frank	14635 K	14780 K
Léna	647 K	655 K
Cseh korona	2261 K	2280 K
Lel	433 K	442 K
Litra	3310 K	3345 K
Dinár	1078 K	1099 K
Német márká	18100 K	18267 K
Lengyel márká	— K	— K
Csák korona	107.90 K	108.50 K
Napoleon arany	— K	— K
Dán korona	13030 K	13170 K
Norvég korona	10775 K	10960 K
Svéd korona	80140 K	80300 K
Belga frank	3662 K	3692 K

Gyengébb irányzat az értéktözsden.

Budapest, október 23. Nyitáskor a legutóbbi zárlatnál kissé gyengébb volt az irányzat és a tőzsdéidő későbbi folyamán bekövetkezett kisebb ingadozások után az értékek mintegy 2—3 százalékkal zárultak alacsonyabban, mint legutóbb. Nagyobb érdeklődés mutatkozott a közlekedési értékek iránt, ahol a Déli vasut részvények javultak mintegy 20 százalékkal. A többi cikkben csekély volt az üzleti tevékenység, a spekuláció a nagy papirokat kínálta eladásra.

Sodorjon
JANINA
papirt.

Vágómarhavásár. Budapest, október 23. Felhajtás 648. Ökör legjobb 18 és fél—20; kivételesen 21 és fél—22; közép 13 és fél—18; gyengébb 8 és fél—12; bika, jobb 16 és fél—20; kivételesen 20 és fél—21; gyengébb 10 és fél—16; tehén jobb 15 és fél—20; kivételesen 20 és fél—21; gyengébb 8 és fél—15; kútsontozni való

6 és fél—8; növendék marha 28 és fél—15 és fél.

Ferencvárosi sertésvásári jelentés. Budapest, okt. 23. Felhajtás 1400. Könnyű 26—7 és fél, közép 26—8 és fél, nehéz 27—9.

Debreczeni cégek verses-és jelmondat hirdetései.

Eredeti és minden támogatásra érdemes újítást vezetett be kiadóhivatalunk: Elhatározta ugyanis, hogy — a praktikus német példát követve — versekben vagy jelmondatokban ajánlja a m. t. hirdető közönsége árucikkeit és e célból fenti címmel állandó rovatot nyit. Főlegesen külön hangsúlyozni, hogy ebben a formájában mennyivel kiadósabb, hatásosabb a hirdetés. Felkelti a közönség minden rétegében már külföldi turnéjára indulnak érdeklődését, úgy felnőtteket, mint gyermekeket, akik hihetőség rövid időn belül kívülről fogják fujni egy-egy jobb reklámvetést vagy jelmondatot. Vajon ki ne ismerné e jelmondatot: „Török szerencséje örök”, vagy a Szent István maláta kávé verseit?

És amit az elemi iskolában tanultunk. Vajjon nem-e az ragadt meg agyunkban, emlékeztünkben leginkább, amit versben tanultunk meg? Vajjon emlékezni-e pl. Árva megyének földrajzi sajtásáigaira, ha nem így tanuljuk:

„Arva nemesak névre,
Földjére is árva.
Zabot, lent, burgonyát
Terem a határa”.

Bizony elfelejtettük volna ezt a többivel együtt. A reklámnak egyedüli célja, hogy a hirdető nevét megismertesse s azt mintegy fogalommal tegye. Főtörökvéstünk tehát oda irányuljon, hogy megválasszuk azt a reklám formát, amely ezt lehetővé tegye. Hosszu tapasztalatok és külföldi példák bizonyítják, hogy e célból a verses vagy jelmondatos hirdetés a legalkalmasabb.

Ezt elolvassa mindenki!

Olvassák, mert nem száraz hirdetés, de egyben szórakoztató olvasmány is. Egyiknek elmés, ötletes szövege, a másiknak tömörsége, vagy éppen banális tartalma köli le az érdeklődést, a fontos azonban az, hogy célunkat elérjük.

A verses hird. rovat vasárnaptól fog megjelenni. Kérjük tehát, akár kész verseket, szombatig (vagy a versanyagot péntekig) kiadóhivatalunkba beküldeni, hogy közlése vasárnap lehetővé váljék. Ára semmivel sem több a rendszeres hirdetési áráknál. B. H.

HERCZEG ANNA

modellháza
Piac-utca 41.

Őszi és téli női-és leányfelöltők

Posztó-
Bársony-
Velour-
Plüsch-
Szörme-
kabátok

szövet és selyem divat ruhák.

A szerkesztésért felelős:
POSCH DEZSÓ.

Elismert legolcsóbb
szörme bevásárlási forrás a
Lipcsei szörmeház
KOHN SÁNDOR
SZÜCSMESTER
„Bika” szálló épület
mozi bejáratnál.
Gyermekszörmekabátok
kor. 600,000-tól!
Női szörmekabátok
minden színben mérték szerint
kor. 2.500,000-tól
kedvező fizetési feltételek mellett is!
Női- és férfi báránnyőr bekecsék — mérték szerint — hozott bőrből is készülnek.
Mindennemű szörmek javítását, alakítását, úgymint szörmek festését és bőrkikészítést vállalom.

Ne törje fejét
kereskedő, iparos, hanem fájadjon be kiadóhivatalunkba Kossuth-u. 2., ahol díjtalanul készítünk hatásos és elmés hirdetés szöveget.

KÖZGAZDASÁG

A buza ára 470000 koronára emelkedett.

Budapest, október 23. Irányzat szilárd volt. Buza 5000, rozs 2500 koronával drágult. Buzában ma rekord árfolyamot jegyeztek, mert ára 470,000 felé emelkedett.

Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavideki 4625—75, egyéb 4600—650, 78 kilós tiszavideki 4700—50, egyéb 4675—725, rozs 4450—75, tak. árpa 4000—200, sörárpa 4800—5200, köles 2600—700, zab 3800—4000, tengeri 3700—800, repce 6500—700, korpa 2250—2300.

A korona 0.0068

Zürich, október 23. Budapest 68; Páris 27.25; London 23.42; Newyork

MÁSOLAT a debreczeni kir. törvényszéknél vezetett egyéni cégek jegyzékéből
1 LAP. ÁRA 500.— KORONA.

MÁSOLAT a debreczeni kir. törvényszéknél vezetett társas cégek jegyzékéből
1 LAP. ÁRA 800.— KORONA.

KAPHATÓ: a MÉLIUSZ könyvkereskedésben
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 26.

APRÓHIRDETÉSEK

Debreczen és az egész Tiszántul közönsége olvassa

az ön apróhirdetését 5000 koronáért, amelyet felad a Debreczen, Debreczeni Független Ujság, Egyetértés, Hajdúföld vagy a Tiszántuli Hírlap kiadóhivatalában. Öt ujságban jelenik meg a feladott 10 szavas alkalmi hirdetés, ha a fent sorolt lapok bármelyikében befizeti a 5000 koronát, minden további szó 500 korona. — Vastagabb betűvel szedett apróhirdetés duplán számítatik.

Ajánlat

Háznál
mosok, vasalok, Kétmalom-utca 13., Bódiné. 2880

Különbejárato
butorozott nagy szoba központban kiadó. Elátással is. Cim Egyetértés kiadóhivatalában. 2885

Kiadó
a város alatt 10 darab jószágra istálló, ugyanott szalma, csutka, török eladó. Szabad majors felvétetik. Eötvös-utca 3. 2886

Háromszobás lakás mellékkel belvárosban átadó. Cim Egyetértésnél. 2889

Két,
esetleg három szobás lakásért lelépést fizetek. Cim az Egyetértés kiadóba. 2891

Précz
kártyos Hatvan-u. 41. hencserek, plüss, szövet, bőrvászon diványok állandóan raktáron. Javításokat jutányosan készítenek. 2894

Főutcai
irodahelyiség (telefonos, berendezett) átadó vagy béreható. Cim Egyetértésnél. 2860

Csapó-utca
elején egy nagy szoba, pince konyhával 6 millióért azonnal megkapható. Cim az Egyetértésnél. 2845

Kölesönt
adok megfelelő biztosítékra. Háztulajdonos, Pereces-utca 7. 2845

Egy
gyönyörű parkettes szoba, butor nélkül kiadó. Cim az Egyetértés kiadóban. 2856

Filcz kalapok, Svájci sapkák, Bőr-kalapok
150,000.— koronáért

a **Kalapüzem**-ben,
Debreczen, Piac-utca 9. sz.

Ha
nincsen pénze, megint vehet Kaisernél részletfizetésre. Piac 7. 2428

Elsőrangú
kártyos Szabó József, Varga-utca 1. Kész hencserek, berzsely stb. fotelek állandóan raktáron. H932

Tégla,
prima minőségű, legolcsóbban, hazhoz szállítva, kapható Szent Anna 11., Hortobágy Téglagyárnál. T1144

Debreczenszky
kártyosnál Halköz 8. hencserek, plüssdiványok, matracok raktáron. Javítások szakszerűen készülnek. H1191

Csapó-utcán
üzlethelyiség lakással átadó. Cim a Független Ujságnál. F1077

Piac-utca 19.
szám alatt iroda, fogorvosi rendelő vagy divatteremnek való helyiség azonnal kiadó. Marx Csapó-u. 18. T1214

20 darab
szarvas jószágot elvállalok teletetésre. 150 drb feles juhot keresek. Marx, Csapó-utca 18. T1217

Két-három
szobás modern belvárosi lakásért lelépést fizetek vagy budapesti lakással cserélem. Cim a Hajdúföld kiadóban. H1195

Betegeknek
hazai gyógycognac, rum és likőr legolcsóbban beszerezhető a központi illatszertárban, Piac-u. 71. (Schwartz butorúzet mellett.) T1210

Kádármeister
urakat és a vásárló közönséget tisztelettel értesítjük, hogy vásároljunk Rákóczi-utcán árulunk. Az Elmökség. F1084

Szoptatós dadának
elmenni egy fiatal asszony. Ispóty-utca 13. szám. T1211

12 pár
harisnya stoppolásra átvehető a „Hajdúföld” kiadóban. H1199

Forgács
kapható Asztalos István hordógyártási telephelyén. Boldogfalva-u. 3. Telefon 6-58. H1200

Olesón
gombot húzok 400 K-tól feljebb. Kétmalom-utca 17. sz. F1081

Használja a híres Hajdusági pedrót!

mely ismét békebeli minőségben kapható a készítő:

GRÓSZ NAGY FERENCZ
„ARANY EGYSZARVU” gyógyszerárúháza
DEBRECEN, (SZINHÁZ MELLETT)

1 DOBOZ 5000.— KORONA.
(Viszonteladók kedvezményt kapnak.)
Mindenféle piperecikkek, szappanok, arckrémek, puderek, hajolajok, fogkrémek, illatszerek kimérve legolcsóbb napi drogériákban szerezhetők be

Modern
két szobás lakást keresek magános urnó részére, lelépést fizetem. Értekezés Vigkedvü Mihály-utca 13. Háztulajdonosnál. 2882

Jókarban
lévő szenes kályhát megvételre keresek. Cim Gambrius étteremben. 2861

Veszek
kézalul cserépkályhát. Nagy Lajos Iroda, Veres-utca 9. 2868

Asztalos
tanuló felvétetik Vangor Antal épület- és butorasztalos. Csapó-u. 9. sz. 2844

Műhely-helyiséget
keresek a főtérhez közel. Homok-utca 67. 2826

Buzát
buzakamatra ügyfelei részére átvesz dr. Balázs bank, Piac 89. sz. 2682

Tanulót
magas fizetéssel felvesz Bészler és Dávid vaskereskedés. Piac-u. 7. H1142

Megvételre
keresek jó karban levő három ajtós garderober szekrényt. Eladók közülük címüket a Független kiadóhivatalában. F1088

Albérletbe
kiadó november 1-étől főtéri 2 szoba, melynek egyike utcai erkélyes. Cim Debreczeni Független Ujság kiadóhivatalában. F1083

Női-
és gyermekruha varrását itthon és háznál vállalom jutányos árárt. Csapó-u. 19. F1087

Elegánsan
butorozott utcai szoba, központi fűtéssel 1 vagy 2 ur részére kiadó. Cim a Debreczen kiadóhivatalában. T1220

1924 október 18-án
este az Egymalom-utcán találtatott egy Zsemper, igazolt tulajdonosa a hirdetés költsége megtérítése ellenében Maróthy György-utca 17. sz. alatt átveheti Katunénál. T1224

Kereslet

Aranyműves-
érszerezés tanuló felvesz Weisz Mihály és Társa. Püspöki palota. 2883

Butorozott
szobát keresek sürgősen konyhával. Egymalom-utca 6. Bodóné. 2888

Kereskedelmi
végzett fiatal ember felvétetik. Szépirás és gépírás megkivántatik. — Markus Jenő, Hatvan-utca 22. 2890

Középkorú
nőt, ki főzni is tud, bejárónénak felveszek. 2895

Szöllőmunkás,
éves, felvétetik Marx, Csapó-u. 18. T1215

Boltiszolga
felvétetik Adorján és Mandel fűszernagykereskedés, Piac-utca 83. F1085

Eladás

Antik
komót és barok ebédlő eladó. Értekezni 12-14 óra között. Bethlen-u. 34. sz. 2878

Eladó
jókarban levő festett asztal, ág, komót. Kar-utca 19. 2879

Uj,
nagy keményfa ebédlő asztal hat párnázott székekkel eladó. Agárdi 14. sz. 2881

Eladó
a Bodán első járáson a Róth Mór féle 750 □-ól szőlő egy szobás konyhás lakással. Értekezni Kinizsi-u. 6. 2884

Sürgősen
eladó a városhoz 4 kilométerre 7/8 hold prima fekete föld. Eötvös-utca 3. 2887

Eladó
vaskályha, 4 m. szövet, 39. női félcipő. Csonka-utca 8., I. 2892

Női
kerékpár, teljesen új, gyönyörűen felszerelve, hálózva, szabadonfutó, kontrafékes eladó. Csapó-utca 93. 2893

Két
szobás család háza, a Nyilas-telep, Kossuth Lajos-utca 12. és 3 szobás Késes-utca 8. sz. alatt sürgősen eladó. Azonnal beköltözhető lakásokkal. Értekezhetni a tulajdonosokkal. 2896

Fekete
fedeles olajos tengelyű kocsis, sárga, olajos tengelyű hajtó kocsis eladó. Széchenyi-ut 9. 2859

Híntő,
teljesen új állapotban, hajtó kocsis, kumet szám a legjutányosabb áron eladó. Kossuth-u. 9., I. emelet. 2831

Eladó
egy szép sárga kocsis. Zápolya-utca 3. 2860

Eladó
József kir. herceg-utca 50. sz. ház. Értekezni Szent Anna 10. 2853

Eladó
két villatelek Balatonfüred mellett, Zánkán. Értekezni Szent Anna-utca 10. 2854

Pallas
teljes Révai I—XI. lexikon félárért eladó. Gerő Piac 58. F1078

Tíz hold
prima föld, a város alatt eladó. Szentanna 11., iroda. T1143

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy cégemet 2028. sz. alatt bejegyeztem.

TEGDÉS JÁNOS

női- és férfiszabó. — Péterfia-utca 42.

Részletfizetésre is készítek mindenféle ruhát.

Modern
egy emeletes ház a központban, beköltözhető szobás gyönyörű lakással, jóval a forgalmi értékén alól sürgősen eladó. Cim a Független Ujság kiadóhivatalában. F894

Jömeneteli
fűszerüzlet más vállalat miatt eladó. Értekezhetni Ajtó-u. 26. F1016

Magánjáró
cséplőgarnitúra eladó v. huzatosért elcsereíthető. Ehrenreich géplakatos. F1043

Eladó
gazdasági számszámok: 6-os eke, vasborona, láncok, lószerszám, ponyva. Epreskert-utca 11-b. sz. H1187

17 soros
jó vetőgép, járgány, szecsavágó, egy és ketős eke, konkolyzó gép, talyom, borona, talyga eladó. Marx, Csapó-u. 17. sz. T1216

Répa,
mázsánként 35,000 koronáért eladó. Nagy Sándor, József kir. herceg-utca 51. sz. H1204

Ebédlődvány
plüsch, új rugókkal eladó. Simonyi-ut 28. H1205

Fürdőberendezés
jókarban levő, jutányosan eladó. Kovács Gyula szerelő, Szent Anna-u. 2. sz. H1206

Elköltözés
miatt cédrusfa háló, fekete tölgy ebédlő, mahagoni férfiszoba, villanycsillár, tükrök, olesó áron eladók. Bika bérház, I. emelet 1. sz. F1079

5 mázsás
szén eladó. Kétmalom-utca 17. F1082

Modern
kétemeletes bérpalota, Hatvan-utca és Pásti-utca sarkán, tiz utcai üzletkeliséggel, hat rendbeli modern fürdőszobás lakással eladó. Felvilágosítást nyújt: dr. Sebestyén ügyvéd, Piac-u. 49. F1086

Világos
hálószoba, ebédlőasztal, székek, divány, íróasztal, fehér háló, konyha-berendezés elutazás miatt sürgősen eladó. Egészen új varrógép. Csók-utca 3. F1089

Eladó
ház, azonnal beköltözhető. A házból hízalda is van. Minden épület teljesen új. Onossay-ut 7. sz. T1221

Egy
Meteor szénkályha eladó. Vigkedvü Mihály-utca 13. T1222

Az Egyetértés szerkesztőségének és kiadóhivatalának telefonszáma 4.